

МЕДЫЯАДУКАЦЫЯ ЯК ФАКТАР ІНФАРМАЦЫЙНАЙ БЯСПЕКІ ГРАМАДСТВА І ДЗЯРЖАВЫ

В. П. Вараб'ёў

*Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт,
бул. Кальварыйская, 9, 220004, г. Мінск, Рэспубліка Беларусь,
vorobyov57@gmail.com*

Разглядаецца медыяадукацыя як фактар інфармацыйнай бяспекі грамадства і дзяржавы.

Ключавыя словы: медыяадукацыя; інфармацыйная бяпека; грамадскі прыярытэт; дзяржаўны клопат.

MEDIA EDUCATION AS A FACTOR IN INFORMATION SECURITY OF SOCIETY AND THE STATE

V. P. Vorobyov

*Belarusian State University,
9, Kalvariyskaya Str., 220004, Minsk, Republic of Belarus
Corresponding author: V. P. Vorobyov (vorobyov57@gmail.com)*

Media education is considered as a factor in the information security of society and the state.

Key words: media education; Information Security; public priority; state care.

Актуальную праблему медыяадукацыі асобы і насельніцтва ў цэлым давялося аналізаваць два дзесяцігоддзі таму [1]. Ракурс рэфлексіі акцэнтаваўся на медыяадукацыі як новым сацыяльным прыярытэце. Надзённасць сённяшняга вяртання да тэмы медыяадукацыі грамадства выклікана палітычным перафармацаваннем медыяпрасторы. Усеагульную медыяадукацыю належыць разгледзець як фактар інфармацыйнай бяспекі грамадства і дзяржавы, як палітычную канстанту масавых адукацыйных, арганізацыйна-кіраўнічых, метадычных, даследчых захадаў.

Журналістыка як палітычны і сацыяльны інстытут грамадства набыла за апошнія дзесяцігоддзі імклівую дынаміку развіцця. Эвалюцыяй тэхнічных, тэхналагічных, творчых, вытворчых, навучальных і гібрыдных, эканамічных і сацыяльных, палітычных і ідэалагічных спектраў абумоўлены новы вобраз і статус журналістыкі XXI стагоддзя. Комплекс гэтых глабальных працэсаў і з'яў выклікаў актуальныя пытанні, што чакаюць даследчых адказаў, навуковых тлумачэнняў і абгрунтаванняў, кампетэнтных рэкамендацый па ўкараненні ў практыку СМІ і інфармацыйны побыт спажывцоў медыяпрадукцыі.

Дзяржаўныя і нацыянальныя інтарэсы Беларусі ў інфармацыйнай галіне, што сфармуляваны ў Канцэпцыі інфармацыйнай бяспекі ў 2019 годзе, вылучаюць на першы план задачу практычнай медыяадукаванасці насельніцтва. Адначасова фармуліруецца праграма арганізацыі навукова-даследчых работ па стварэнні алгарытмаў верыфікацыі інфармацыі ў журналістыцы і пабудове аптымальнай і выніковай сістэмы вывучэння негатыўных феноменаў медыявытворчасці.

Вычарпальны адказ на гэтую праграмную задачу дае ў сваіх даследчых пошуках наш калега І. А. Каралёў [2]. Яго фундаментальнай распрацоўкай могуць карыстацца і карыстаюцца не толькі прафесіяналы ў медыйнай вытворчасці, журналісты-практыкі і медыяэксперты, што пацвярджаецца жыццёвымі стасункамі з рэдакцыямі, але метады, інструменты і алгарытмы праверкі інфармацыі павінны стаць інтэлектуальным здабыткам масавай аўдыторыі чытачоў, гледачоў, слухачоў. Гэты крок магчымы для рэалізацыі толькі праз сістэму медыяадукацыі. У школах, універсітэтах. Тады спажывцы медыяпрадукцыі будуць падрыхтаваны да з'яў масавага распаўсюджвання фэйкавых навін, дэзінфармацыі, дыпфэйкаў і ўзброены на спажывецкім узроўні алгарытмам верыфікацыі кантэнта.

Паўтарэнне – маці навучання. Гэты класічны выраз у дачыненні да медыяадукацыйных спроб выкаранення слабай адукаванасці насельніцтва ў інфармацыйнай галіне выклікае паўзу песімізму. Медыяадукацыя спажывца журналісцкай прадукцыі не стала пакуль сацыяльным прывяртэтам, але мусіць перайсці ў палітычную неабходнасць як фактар інфармацыйнай бяспекі грамадства. У адукацыйных стандартах універсітэтаў і педагагічных ВНУ, сярэдніх навучальных устаноў не закладзены асноўныя кампетэнцыі медыялагічнага мінімуму. Асновы медыялогіі ў школах, медыяпедагогіка на настаўніцкіх спецыяльнасцях універсітэтаў павінны садзейнічаць назапашванню ведаў,

фарміраванню ўменняў усведамляць інфармацыйныя запыты і чытацкія інтарэсы, бяспечна знаходзіць карысную інфармацыю, аналізаваць і ацэньваць якасць медыйнага кантэнту, свядома карыстацца сацыяльна-палітычнымі традыцыямі, кампетэнтна ўдзельнічаць у масавым медыйным працэсе.

Пералічаныя кампетэнцыі мусяць быць запатрабаваны і кіраўнікамі працэсаў адукацыі і выхавання ўсіх узроўняў, бо без медыялагічнага кантэксту сістэма адукацыі замыкаецца на цяплічныя ўмовы існавання. Шкада ўпушчанага часу, тым больш што вопыт укаранення медыяадукацыі ў школах Расійскай Федэрацыі прадэманстравалі станоўчыя зрухі [3]. Насуперак практыцы стратэгічнага партнёра – Расіі – у нашых школах уведзены факультатывы «Культура здаровага харчавання» ў 5–9 класах.

Перавод медыяадукацыі з сацыяльнага рангу ў палітычны патрабуе само жыццё і глабальныя тэндэнцыі, што рэгіструюцца на памежжы Беларусі з суседнімі краінамі.

Інфармацыйнае супрацьстаянне, разгорнутае ў сетках і СМІ, развіваецца па тоесных ваеннаму часу ўмовах і акалічнасцях. Інстытуцыянальная роля журналістыкі трансфармавана ў гратэска-інструментальную мадэль, для якой выбіраюцца сродкі і метады, што набліжаюць перамогу на інфармацыйных франтах. Навідавоку і заложніцкая доля аўдыторыі.

Інфармацыйная вайна супраць Беларусі тоіць на мэце перапраграмаванне свядомасці людзей, перафармаціраванне грамадскай думкі. Містыфікацыі, замоўчванні фактаў, маніпуляцыі запаланілі інфармацыйнае поле медыйнай вайны. Журналістыка патанула ў кантрасным светаўспрыманні: чорнае – белае, свой – чужы, добры – дрэнны. Лагерная псіхалогія апраменіла інфармацыйныя крыніцы і спарадзіла рахітычнасць прафесійнай журналісцкай свядомасці, нарошчвае эскалацыю інстынктаў нянавісці. Усё гэта разам прымушае да неадкладных крокаў па медыяадукацыі асобы, грамадства, дзяржавы.

Бібліяграфічныя спасылкі

1. *Вараб'ёў В. П.* Медыяадукацыя як новы сацыяльны прыярытэт / Проблемы управления. 2004. № 3(12). С. 105–107. Не «чацвёртая ўлада», а палітычны інстытут грамадства / Беларуская думка. 2005. № 1. С.72–78.
2. *Каралёў І. А.* Верыфікацыя інфармацыі ў журналістыцы // Серыя артыкулаў.
3. Медиаобразование в школе: сборник программ преподавания дисциплин / под ред. Е. Л. Варгановой, О. В. Смирновой. М.: МедиаМИР, 2010. 320 с.